

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สภามันพระปกเกล้า

จุดจบ

ความขัดแย้ง:

คู่มือใกล้เกลี้ยข้อพิพาท
สำหรับผู้นำท้องถิ่น

นพพร โพธิ์ริงสียากร

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า

จุดจบ

ความขัดแย้ง:

คู่มือใกล้เกลี้ยข้อพิพาท
สำหรับผู้นำท้องถิ่น

นพพร โพธิ์ริงสียากร

จุดจบความขัดแย้ง: คู่มือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำหรับผู้นำท้องถิ่น

นพพร โปธิรังษิยากร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data.

นพพร โปธิรังษิยากร.

จุดจบความขัดแย้ง: คู่มือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำหรับผู้นำท้องถิ่น.--กรุงเทพฯ :
สถาบันพระปกเกล้า, 2563.

216 หน้า.

1. การบริหารความขัดแย้ง. 2. ความขัดแย้งทางสังคม. 3. การไกล่เกลี่ย -- คู่มือ.
I. ชื่อเรื่อง.

303.69

ISBN = 978-974-476-111-7

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบัน : วปท.63-32-1000.500

พิมพ์ครั้งที่ 1 2563 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม
ราคา 75 บาท

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถัย ก๊กผล
อติพร แก้วเปี้ย

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5

เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02-1419563-77 โทรสาร 02-1438175

เว็บไซต์ www.kpi.ac.th

พิมพ์ที่

บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด

745 ถนนนครไชยศรี แขวงนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-243-9040-4 โทรสาร 02-243-3225

คำนำ

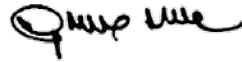
สถาบันพระปกเกล้า

หนังสือ “จุดจบความขัดแย้ง : คู่มือไกล่เกลี่ยข้อพิพาท สำหรับผู้นำท้องถิ่น” โดย นายณพพร โปธิรังษิยากร ภายใต้โครงการผลิตบทความและเอกสารทางวิชาการ เป็นการผลิตผลงานทางวิชาการเป็นหนังสือเผยแพร่ความรู้ในรูปของกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน (HOW TO) สามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งสถาบันพระปกเกล้ามีวัตถุประสงค์จัดทำขึ้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจในขั้นตอน กระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธีที่ว่าด้วยเรื่องของแนวคิดและแนวปฏิบัติในการเจรจาไกล่เกลี่ย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้เป็นการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้เขียนมาอย่างยาวนาน

ในหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น หรือผู้ที่ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องการการแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน และถือเป็นหน้าที่ของผู้นำในการทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง

สถาบันพระปกเกล้าขอขอบคุณ นายนพพร โพรธิสังสิยากร
รองประธานศาลฎีกา ที่ได้กรุณาจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น และหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

คำนำผู้เขียน

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ การจัดทำคู่มือการไถ่เกี๋ยตามหลักปฏิบัติที่ควรเป็นสำหรับผู้นำชุมชนและบุคคลผู้ไถ่เกี๋ย อันสืบเนื่องมาจากการมีวิธีการไถ่เกี๋ยมาใช้อย่างคับคั่งตาม พระราชบัญญัติการไถ่เกี๋ย พ.ศ. 2562 หนังสือเล่มนี้ใช้วิธีการเขียนแบบไม่เป็นทางวิชาการ จึงไม่ได้กล่าวถึงที่มาของข้อมูลไว้ด้วย และมีได้ใช้ภาษาหนังสือ โดยมุ่งจะให้เป็น การอ่านทำความเข้าใจได้โดยง่าย คล้ายพูดคุยสนทนากัน อย่างไม่เกร็งใจ ในบางกรณีจำเป็นจะต้องมีช่องทางเพื่อจะให้ผู้สนใจสามารถศึกษาค้นคว้าต่อเองได้ จึงจะกล่าวถึงสิ่งที่ เป็นแหล่งที่มาที่จะนำไปค้นคว้าต่อได้โดยง่ายไว้ด้วย แต่จะกล่าวไว้ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ นั่นก็คือ อาจจะมีการกำกับศัพท์ภาษาอังกฤษเอาไว้เพื่อที่จะสามารถค้นหาต่อในทางอินเทอร์เน็ตได้ มีการยกอ้างกฎหมายในอดีต เช่น บทบัญญัติจากกฎหมายตราสามดวง ซึ่งแม้จะมีการอ้างถึงตัวบทกฎหมาย แต่การเข้าถึงกฎหมายดังกล่าวมิใช่กระทำได้ง่าย โดยเหตุนี้ จะมีการอ้างอิงโดยนำภาพถ่ายจากกฎหมายตราสามดวงฉบับหลวง เผยแพร่โดยราชบัณฑิตยสถานลงประกอบเอาไว้ เพื่อให้เห็นที่มาของการใช้กระบวนการระบุข้อพิพาทด้วยการเจรจาไถ่เกี๋ยในอดีตว่าเป็นอย่างไร

หนังสือเล่มนี้จะมีการแบ่งออกมาเป็น 4 ส่วนสำคัญ

- **ส่วนแรก** เป็นบทนำ จะกล่าวถึงบทบาทของผู้นำชุมชนกับการระงับข้อพิพาทในอดีต จนกระทั่งพัฒนาการมาจนถึงการเป็นพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยในปัจจุบัน
- **ส่วนที่สอง** ว่าด้วยเรื่องของวิธีคิดและแนวปฏิบัติในการเจรจาไกล่เกลี่ย
- **ส่วนที่สาม** ว่าด้วยเรื่องของเป้าหมายหลักในการไกล่เกลี่ย การเปลี่ยนประเด็นเจรจาจากข้อเรียกร้อง (จุดยืน) ไปสู่การพิจารณาถึงความต้องการแท้จริง
- **ส่วนสุดท้าย** การพิจารณาข้อตกลงเพื่อทำสัญญา และการสัถยาบันข้อสัญญา

นพพร โพรธิรังษิยากร
รองประธานศาลฎีกา

สารบัญ

	หน้า
คำนำสถาบันพระปกเกล้า	III
คำนำ	V
บทที่ 1 บทนำ	1
1. บทบาทผู้นำชุมชนกับการระงับข้อพิพาทของไทยในอดีต	3
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทของสากลในปัจจุบัน	14
3. กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกในชุมชนของสังคมไทย	23
บทที่ 2 ความขัดแย้งและการจัดการในอดีต ข้อขัดข้อง และปัญหา	35
• การเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย	40
1. ปัญหาจากตัวปัญหา	40
2. ปัญหาความขัดแย้งที่มาจากตัวผู้ไกล่เกลี่ย	41
3. ปัญหาที่มาจากตัวของคู่กรณี	42
บทที่ 3 มุมมองและเครื่องมือของผู้ไกล่เกลี่ย	49
• การรักษาคำพูดหรือจุดยืน กับการรักษาสัจจะ หรือสัตย์	51
• เครื่องมือของผู้ไกล่เกลี่ยในการเข้าสู่โต๊ะเจรจา	66
1. การใช้คำถาม	66
2. การเปลี่ยนจุดสนใจ	67
3. การรับฟังเชิงรุก หรือการทำการรับฟัง (Active Listening)	68
4. การเปลี่ยนกรอบคำพูด	70
5. การเปรียบเทียบ หรืออุปมาอุปไมย (metaphor)	74
6. การกล่าวทวนด้วยการเปลี่ยนความ (Paraphrase)	76

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ธรรมชาติของคน ธรรมชาติของความขัดแย้ง	79
• คนกับความขัดแย้ง	84
บทที่ 5 วิธีสร้างสะพานทอง	97
• ความจำเป็นของการสร้างสะพานทอง	100
• สะพานทองข้ามความกลัว (การวิเคราะห์คู่กรณี)	115
บทที่ 6 ความขัดแย้งและความต้องการที่แท้จริง	145
• จุดยืน และจุดสนใจ (ความต้องการที่แท้จริง)	148
• ความขัดแย้งในด้านของผลประโยชน์และความสัมพันธ์	161
• วิธีการพิจารณาปัญหาผลประโยชน์และความสัมพันธ์	162
• สัญลักษณ์ของปัญหาแห่งความสัมพันธ์	165
บทที่ 7 การร่วมกันค้นหาทางออก	171
• วิธีการค้นหาคำตอบสำหรับความต้องการที่แท้จริง	177
• การวิเคราะห์ทางออก	178
• เมื่อไม่อาจบรรลุข้อตกลงได้	187
• การจบการไกล่เกลี่ย	188
บทที่ 8 การสัตยาบันข้อตกลงตามสัญญา (Ratification)	191
• กรณีตัวอย่างที่ควรศึกษา	193
• บทบาทของตัวแทน	197
• กรณีศึกษาของประเทศไทย	199
บรรณานุกรม	205
เกี่ยวกับผู้เขียน	208